

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 5CoP/59/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3721202911
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 12. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Denis Vékony
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2021:3721202911.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Denisa Vékonyho a sudkýň JUDr. Eriky Zajacovej a JUDr. Márie Vrtochovej vo veci starostlivosti súdu o maloletú D. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. Q. XX, zastúpenej Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Považská Bystrica, dieťa rodičov: matky N. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. Q. XX a otca D. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. Q. XX, o návrhu manželov 1/ Q. F., nar. XX.XX.XXXX a 2/ K. F., nar. XX.XX.XXXX, obaja bytom F. Q. XX, na nariadenie neodkladného opatrenia a o návrhu matky maloletého dieťaťa a starej matky maloletého dieťaťa K. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom N. D., W. XXXX/XXX-XX, obe zastúpené JUDr. Zuzanou Tomášovou, advokátkou, so sídlom Považská Bystrica, Železničná 90/12 na nariadenie neodkladného opatrenia, na odvolanie manželov 1/ Q. F. a 2/ K. F. proti uzneseniu Okresného súdu Považská Bystrica č.k. 13P/53/2021-11 zo dňa 26. októbra 2021, takto

rozhodol:

Odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

o d ô v o d n e n i e :

1. Súd prvej inštancie napadnutým uznesením návrh manželov 1/ Q. F., nar. XX.XX.XXXX a 2/ K. F., nar. XX.XX.XXXX, obaja bytom F. Q. XX, na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol (výrok I.). Nariadil neodkladné opatrenie, ktorým maloletú D. F., nar. XX.XX.XXXX dočasne zveril do náhradnej osobnej starostlivosti starej matky K. K., nar. XX.XX.XXXX, ktorá bude vykonávať osobnú starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývoj maloletej a v bežných veciach ju bude zastupovať a spravovať jej majetok namiesto rodičov až do právoplatného skončenia konania vo veci zverenia maloletej do výchovy (výrok II.). Starej matke maloletej uložil povinnosť v lehote 30 dní odo dňa právoplatnosti uznesenia o nariadení neodkladného opatrenia, podať návrh na zverenie maloletej D. F., nar. XX.XX.XXXX do svojej náhradnej osobnej starostlivosti (výrok III.).

2. Na odôvodnenie tohto rozhodnutia súd uviedol, že manželia Q. a K. F. (teta a ujo maloletej) sa podaným návrhom domáhali nariadenia neodkladného opatrenia, ktorým súd uloží matke maloletej D. povinnosť odovzdať maloletú do ich osobnej starostlivosti do právoplatnosti rozhodnutia o náhradnej osobnej starostlivosti. Návrh odôvodnili tým, že matka maloletej sa o maloletú nestará, zanedbáva jej potreby a nezabezpečuje jej riadnu výživu, nemá s dieťaťom kde bývať. Aktuálne je matka maloletej tehotná s iným partnerom, bez práce a bez príjmu, okrem financií z vyživovacej povinnosti od otca maloletej. Otec maloletej pracuje v zahraničí a neplánuje svoju prácu zmeniť. Od narodenia maloletej sleduje aj širšia rodina mnohé zanedbania zo strany matky. Vždy bola často od nich upozorňovaná, poučená o starostlivosti o dieťa, či vedení domácnosti. Aj napriek tomu sú manželia tri roky svedkom zanedbávania hygieny (napr. vraj pri kúpaní maloletá plače, a tak matka radšej používala len vlhčené obrúsky, napriek tomu ju vedela navrhovateľka u nej doma okúpať a problém s plakaním nebol), zanedbávania pestrej výživy vhodnej pre dieťa. U matky absentuje varená strava, keďže odmieta variť a v čase písania návrhu sa o stravu stará starý otec maloletej, ako aj o nákup potravín, tak aj o varenie. Matka spolu s dieťaťom sa aktuálne zdržiavajú na adrese F. Q. XX, nakoľko bola matka z posledného podnájmu vyhodená zo dňa na deň, zavolala starému otcovi maloletej, aby ich dočasne prichýlil, pretože

aj jej vlastná matka ju doma nechcela. Matka maloletej dala prísľub, že situácia je len dočasná na pár dni, potom žiadala ďalšie 3 týždne. Medzičasom sa matka maloletej priznala, že čaká dieťa s bývalým partnerom. Manželia Q. a K. F. bývajú v novostavbe neďaleko aktuálne pobytu matky s maloletou, denne vidia obrovský neporiadok a špinu v izbe, zaschnuté staré jedlo na tanieroch pri posteli, kde matka s dieťaťom spia. Počas jazdy autom matka maloletej nepoužíva detskú autosedačku, ani v prípade, keď v aute je k dispozícii. Matka sa hanlivo vyjadruje o maloletej (čoho bol svedok otec dieťaťa a starý otec). Manželia navrhovatelia, starý otec, otec dieťaťa a ostatná širšia rodina majú za to, že spôsob, akým už dlhodobo žije matka spolu s maloletou nie je bezpečný a pre dieťa vhodný. Matka a stará matka maloletej dňa 22.10.2021 doručili súdu návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým žiadali dočasne zveriť maloletú do náhradnej osobnej starostlivosti starej matky maloletej, ktorá bude vykonávať osobnú starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývoj maloletej a v bežných veciach ju bude zastupovať a spravovať jej majetok na miesto rodičov, a to až do právoplatného skončenia vo veci o zverenie maloletej do výchovy. Svoj návrh odôvodnili tým, že Okresný súd uznesením č.k. 7P/23/2020 zo dňa 11.06.2020 nariadil v minulosti neodkladné opatrenie, ktorým maloletú dočasne zveril do náhradnej osobnej starostlivosti starej matky. Následne v konaní sp. zn. 3P/53/2020 rodičia maloletej uzavreli rodičovskú dohodu, ktorou maloletá bola zverená do starostlivosti matke, otcovi súd určil výživné. V čase podania návrhu starej matky o neodkladné opatrenie a zverenie maloletej do náhradnej starostlivosti, matka maloletej viedla spôsob života, ktorý nechránil záujmy maloletej. Bola hospitalizovaná v nemocnici na psychiatrickom oddelení a prejavovala stavy mysle, ktoré nedávali záruku, že o maloletú bude dostatočne postarane. Otec maloletej vykonával prácu v zahraničí a nemohol zabezpečiť riadne starostlivosť o dieťa. Maloletá bola následne zverená neodkladným opatrením starej matke, ktorá sa veľmi dobre o maloletú starala, ochraňovala ju a maloletá prejavovala blízky vzťah k starej matke, starému otcovi a tiež osobám, ktoré žili v rodine starej matky. Matka maloletej po rozvoze a uzavretí rodičovskej dohody nemala vytvorené stabilné prostredie pre maloletú, zdržovala sa striedavo u svojej matky, starej matky, u bývalého manžela, prípadne u svojho priateľa. Matka maloletej je v súčasnosti tehotná. Vznikol závažný problém vo vzťahu k maloletej D., nakoľko matka maloletej nemá vytvorené podmienky pre starostlivosť o maloletú, ktorá môže byť týmto spôsobom ohrozená. Záujmy maloletej nie sú v súčasnej dobe dostatočne chránené. Vzhľadom na vzťah maloletej k starej matke, krátke obdobie od poslednej úpravy, kedy maloletá trávila pol roka v domácnosti starej matky, je v súčasnej dobe žiaduce a najmä v záujme dieťaťa, aby stará matka zabezpečovala starostlivosť o maloletú, pričom prostredníctvom starej matky bude dieťa v kontakte aj s biologickou matkou, ktorá sa v domácnosti svojej matky a starej matky niekedy zdržuje.

3. Uznesením súdu prvej inštancie sp.zn. 7P/23/2020, zo dňa 11.06.2020, právoplatným dňa 24.07.2020, súd nariadil neodkladné opatrenie, ktorým maloletú dočasne zveril do náhradnej osobnej starostlivosti starej matky K. K., nar. XX.XX.XXXX, ktorá vykonávala osobnú starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývoj maloletej a v bežných veciach ju zastupovala a spravovala jej majetok namiesto rodičov až do právoplatného skončenia konania vo veci zverenia maloletej do výchovy. Zároveň uložil starej matke povinnosť v lehote 30 dní odo dňa právoplatnosti uznesenia o nariadení neodkladného opatrenia, podať návrh na zverenie maloletej do jej náhradnej osobnej starostlivosti. Uznesením súdu prvej inštancie sp.zn. 6P/25/2020 zo dňa 21.10.2020, právoplatným dňa 19.11.2020, súd konanie o návrhu otca a starej matky maloletej na zverenie maloletej do náhradnej osobnej starostlivosti zastavil a o trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. Rozsudkom Okresného súdu Považská Bystrica č.k. 3P/53/2020-22, zo dňa 18.03.2021, právoplatným dňa 06.04.2021 súd schválil rodičovskú dohodu, ktorou sa maloletá zverila do osobnej starostlivosti matky, pričom zastupovať maloletú a spravovať jej majetok v bežných veciach budú obaja rodičia. Otec sa zaviazal prispievať na výživu maloletej výživným vo výške 150,- eur mesačne. Súd taktiež rozhodol o zameškanom výživnom a styk otca s maloletou neupravil.

4. Súd prvej inštancie uvedené zistené skutočnosti posúdil podľa § 2 ods. 1, § 367 ods. 1 až 3 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“) v spojení s § 324 ods. 1, 2, § 325 ods. 1, § 328 ods. 1, § 329 ods. 1, § 330, § 336 ods. 1 až 4 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“). V danom prípade bolo z oboch návrhov, návrhu manželov F. ako aj z návrhu matky a starej matky osvedčené, že matka maloletej D. F., nar. XX.XX.XXXX nemá v súčasnej dobe možnosti sa o maloletú náležitým spôsobom postarať tak, aby nebol ohrozený život alebo zdravie maloletej, vzhľadom k tomu, že v súčasnej dobe nemá stále bydlisko a toho času je tehotná s druhým dieťaťom, ktoré čaká s bývalým partnerom a súd má za to, že záujmy maloletej nie sú v súčasnej dobe dostatočne chránené. Zároveň bolo osvedčené, že otec maloletej sa nezdržiava na Slovensku, pracuje v zahraničí,

príčom síce si plní súdom nariadenú vyživovaciu povinnosť voči maloletej, avšak nie je možné reálne očakávať, že by sa dokázal o maloletú náležitým spôsobom postarať a maloletá by bola ponechaná bez starostlivosti oboch jej rodičov. Na základe vyššie uvedeného mal súd prvej inštancie za preukázané, že maloletej hrozí vážna ujma tým, že sa ocitne bez starostlivosti oboch jej rodičov, ktorí v súčasnej dobe nemajú možnosť sa o maloletú náležite postarať. Súd prvej inštancie mal za to, že bude v záujme maloletej, aby bola dočasne zverená do starostlivosti starej matky, ktorá má vytvorené podmienky na zabezpečenie starostlivosti o maloletú, čo je zrejmé zo spisu tunajšieho súdu sp. zn. 7P/23/2020. Súd považoval za vhodnejšie zveriť maloletú D. do osobnej starostlivosti starej matky ako manželom F., nakoľko stará matka už v minulosti vykonávala náhradnú osobnú starostlivosť o maloletú po dlhšiu dobu, má s maloletou vytvorený blízky vzťah. Súd má tiež znalosť o skutočnosti, že stará matka má na výchovu maloletej vytvorené podmienky a zároveň aj prostredníctvom starej matky bude maloletá v kontakte s biologickou matkou, ktorá sa v domácnosti starej matky niekedy zdržuje. Vzhľadom na vyššie uvedené súd zamietol návrh manželov F. na dočasné zverenie maloletej do ich osobnej starostlivosti a vyhovel návrhu matky a starej matky na dočasné zverenie maloletej do starostlivosti starej matky. Súd zároveň zaviazal starú matku maloletej, K. K., nar. XX.XX.XXXX k povinnosti podať v lehote do 30 dní od právoplatnosti tohto uznesenia na príslušný súd návrh na zverenie maloletej do náhradnej osobnej starostlivosti starej matky maloletej. Súd o trovách konania nerozhodoval, nakoľko konanie ďalej pokračuje o návrhu manželov F. vo veci samej.

5. Proti tomuto rozhodnutiu podali včas odvolanie manželia Q. F. a K. F.. Uviedli, že podľa napadnutého uznesenia má stará matka na výchovu maloletej vytvorené podmienky, čo mal súd údajne osvedčené z právoplatne skončeného konania. V zmysle § 217 ods. 1 CSP a § 234 ods. 2 CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP pre rozhodnutie je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia. Súd v konaní o nariadenie neodkladného opatrenia síce nie je povinný vykonávať dokazovanie v plnom rozsahu, ale je povinný zistiť rozhodujúce skutočnosti a stav k času jeho vyhlásenia. Maloletá D. býva od narodenia v F. Q. XX u starého otca maloletej z otcovej strany. Od narodenia maloletej sa manželia snažili matke maloletej pomáhať a smerovať ju k správnej starostlivosti o maloletú. Neskôr si rodičia maloletej našli podnájom, pričom v krátkom čase, keď bol otec maloletej pracovne v Nemecku, matka maloletej si do podnájmu nasťahovala milenca. V roku 2020 bola maloletá dočasne zverená do náhradnej starostlivosti starej matke z dôvodu hospitalizácie matky maloletej na psychiatrickom oddelení. Po návrate matky maloletej z psychiatrického oddelenia sa maloletá vrátila k matke a odvtedy matka pendlovala s maloletou medzi podnájomom, ktorý mala s vtedajším priateľom a bydliskom starého otca v F. Q.. Neskôr matka maloletej odišla od agresívneho priateľa, našla si ďalšieho partnera, s ktorým je tehotná, ale tiež už nie sú spolu. Polovicu leta 2021 strávila maloletá v F. Q. a koncom leta nastala situácia, kedy matka maloletej nemala kde bývať a oslovila starého otca maloletej. Manželvia Q. F. a K. F. boli svedkami zanedbávania maloletej zo strany matky, preto kontaktovali odbor sociálnoprávnej ochrany detí a podali návrh na nariadenie neodkladného opatrenia. Kolízny opatrovník oznámil skutočnosť, že maloletá môže byť dočasne zverená manželom, pričom stará matka K. K. s uvedeným nesúhlasila a mala za to, že manželvia majú dvoch synov a nehodí sa, aby maloletá žila s chlapcami, že ju budú údajne biť. Stará matka K. K. sa v návrhu opierala o citové väzby s maloletou, pričom rovné silné puto majú s maloletou aj manželvia, nakoľko s maloletou (neterou) trávili množstvo času a maloletá sa pravidelne hrala s ich maloletými synmi. Manželvia sú rodinne založení, radi trávia čas so synmi ako aj s maloletou, na ktorej im veľmi záleží. Stará matka žije v malom trojizbovom byte a má 8 alebo 9 detí. Aktuálne v byte býva s partnerom a ďalšími deťmi, z toho jedno dieťa je postihnuté a maloletá nemá v byte starej matky ani vlastnú posteľ. Manželia žijú v štvorizbovom rodinnom dome a maloletá tam má zabezpečenú vlastnú detskú izbu. Práca otca maloletej v zahraničí je dočasná a neskôr by chcel ostať pracovať na Slovensku a starať sa riadne o maloletú. Je vhodné, aby maloletá neprerušovala väzby a návyky, ktoré mala, keď tu žila a je pre ňu najlepšie, aby zotrvala v tomto prostredí, na ktoré je zvyknutá. Súd konštatoval, že len u starej matky bude mať maloletá zabezpečený kontakt s matkou, čo nie je pravda, nakoľko manželvia sa pred kolíznym opatrovníkom vyjadrili, že budú trvať na tom, aby maloletá mala častý kontakt so svojou matkou. Stará matka koná v rozpore s najlepším záujmom maloletej, keď porušuje právo maloletej uvedené v článku 7 Dohovoru o právach dieťaťa, keď otec maloletej sa počas manželstva s matkou maloletej sám staral o maloletú a stará matka mu takúto starostlivosť v čase jeho pobytu na Slovensku neumožňuje. Keď bola maloletá dočasne zverená do náhradnej starostlivosti starej matke, otcovi maloletej nedovolila, aby si maloletú zobral mimo domácnosti. Je zrejmé, že bytové, osobnostné a ani morálne predpoklady starej matky neodôvodňujú dočasné zverenie maloletej do náhradnej starostlivosti starej matke. ÚPSVaR Považská Bystrica dlhodobo monitoruje situáciu v rodine a spolupracuje s manželmi F. a od začiatku ich podporoval v uchádzaní sa o náhradnú osobnú starostlivosť. Podľa vyjadrení ÚPSVaR majú manželvia vytvorené lepšie podmienky pre maloletú, pričom súd prvej inštancie tento názor kolízneho opatrovníka

nezisťoval. Manželia žiadajú, aby odvolací súd napravil závažné procesné pochybenia súdu prvej inštancie a vyžiadal vyjadrenie kolízneho opatrovníka spolu so správou ÚPSVaR Považská Bystrica. Hoci aj pri dočasnom zverení maloletej, súd má minimálne osvedčiť, že osobné predpoklady osoby, ktorej je dieťa zverené, sú v najlepšom záujme maloletého dieťaťa. V prípade maloletej ide o ďalších 7 alebo 8 osôb, ktoré s ňou žijú v jednom byte, a ktorých spôsob života neskúmal, ani či ich spolužitie bude v najlepšom záujme maloletej. Navrhli predvolať na nariadené neodkladné opatrenie kolízneho opatrovníka. Súd prvej inštancie odôvodnil svoje rozhodnutie len v bode 19 napadnutého uznesenia, a to nedostatočne a arbitrárnym spôsobom. Svoje rozhodnutie odôvodnil stavom veci v minulosti a mal za preukázané skutočnosti z predošlého spisu. Súd prvej inštancie nezisťoval aktuálnu situáciu a ani nekontaktoval kolízneho opatrovníka. V napadnutom uznesení súd uviedol, že má znalosť o skutočnosti, že stará matka má na výchovu maloletej vytvorené podmienky, pričom neodôvodňuje odkiaľ má danú znalosť, v čom má stará matka vytvorené vhodné podmienky, ide teda o arbitrárne rozhodnutie. V tejto súvislosti poukázali na rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 107/07, sp. zn. IV. ÚS 14/07, sp. zn. I. ÚS 243/07 a sp. zn. I. ÚS 265/05. Práva garantované čl. 12 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky boli porušené vyššie opísaným postupom súdu prvej inštancie. Súd uložil starej matke povinnosť podať návrh na zverenie maloletej do náhradnej osobnej starostlivosti, pričom dňa 19.10.2021 manželia podali návrh na zverenie maloletej do osobnej starostlivosti, o ktorom sa aktuálne koná. Nie je zrejmé, prečo súd uložil starej matke povinnosť podať návrh na začatie ďalšieho konania o zverenie maloletej do náhradnej osobnej starostlivosti, keď predmetom obidvoch konaní je tá istá vec. Vzhľadom na uvedené manželia navrhli, aby odvolací súd po doplnení dokazovania nariadil neodkladné opatrenie, ktorým maloletú zverí do náhradnej osobnej starostlivosti manželom Q. F. a K. F., a to až do skončenia konania vedeného na Okresnom súde Považská Bystrica pod sp. zn. 13P/53/2021 o zverenie maloletej do náhradnej osobnej starostlivosti.

6. Kolízny opatrovník maloletého dieťaťa sa vyjadril k odvolaniu manželov F. a uviedol, že kontaktoval starú matku K. K. a dňa 12.10.2021 s ňou uskutočnili pohovor za účelom riešenia situácie ohľadom maloletej D.. Kolízny opatrovník oboznámil starú matku maloletej s tým, že tým, že Q. F. prejavila záujem dať si zveriť maloletú D. do náhradnej osobnej starostlivosti, pričom s uvedeným nesúhlasila. Matku aj s maloletou odmietla zobrať do svojej domácnosti a v krajnom prípade by sa postarala len o maloletú D.. Kolízny opatrovník preto podporil Q. F., aby podala návrh na nariadenie neodkladného opatrenia v danej veci. Dňa 13.10.2021 bolo uskutočnené šetrenie a manželia Q. F. a K. F. žijú v spoločnej domácnosti s dvoma deťmi v 4 izbovom rodinnom dome. Všetky izby sú priestranné, vhodné a účelne zariadené. Q. F. ukázala fotky v mobile, na ktorých vidno ako maloletá D. od narodenia trávila čas s bratrancami K. a I., či už na rôznych výletoch, pri hrách alebo trávením času v domácnosti manželov F.. Vyjadrila sa, že v prípade zverenia maloletej do ich náhradnej osobnej starostlivosti bude podporovať stretávanie maloletej s oboma rodičmi a ich rodinami. Dňa 04.11.2021 bola uskutočnená návšteva v domácnosti starej matky K. K., ktorá žije v 3 izbovom byte spoločne s jej exmanželom, ich 4 deti, z toho dve deti sú maloleté. Maloletá D. spí v jednej izbe spolu s matkou a matkinými ďalšími tromi súrodencami na dvoch poschodových posteliach. Jednu izbu obýva dospelý syn, ktorý je ZŤP. Byt je riadne zariadený, udržiavaný v poriadku a čistote. V byte sa ešte nachádzajú spoločné priestory pre všetkých kuchyňa, obývačka a sociálne zariadenie. Vzhľadom k uvedenému kolízny opatrovník má za to, že obe rodiny, stará matka ako aj Q. F. s manželom majú vytvorené vhodné podmienky pre zabezpečovanie starostlivosti o maloletú D., maloletá má k nim vytvorený blízky vzťah. Rozhodnutie o odvolaní navrhovateľov Q. F. a K. F. ponechávame na zvážení odvolacieho súdu.

7. K odvolaniu manželov F. sa vyjadrili matka a stará matka maloletej D. a uviedli, že napadnuté uznesenie považujú za zákonné a správne. Navrhli, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil. Maloletá je v súčasnej dobe v starostlivosti starej matky, žije v jej domácnosti. Do domácnosti k starej matke sa nasťahovala aj matka maloletej, ktorá očakáva narodenie dieťaťa v mesiaci máji 2022. K. D. má zabezpečené všetky potreby, ktoré sa týkajú jej života, zdravia a denných návykov a potrieb. Výhrady a tvrdenia Q. F. a K. F. týkajúce sa hmotného zázemia rodiny a poukazovanie na slabšie sociálne pomery rodiny vo vzťahu k počtu detí starej matky a k počtu osôb žijúcich v trojizbovom byte oproti majetkovým pomerom manželov Q. a K. F., považuje za nevhodné, pretože pre dieťa, ktoré vyrastá a narodilo sa v určitom prostredí, je prirodzené, že v takomto prostredí vyrastá. Je podstatné, že emocionálne je maloletá absolútne šťastná, spokojná, má zabezpečený denný a prevažne aj nočný kontakt s matkou. Matka maloletej v poslednom období zmenila svoj spôsob života, zdržuje sa viac v domácnosti starej matky. Tento kontakt s rodinou matky a s matkou je pre maloletú podstatnejší a potrebnejší, ako by mala byť maloletá v domácnosti manželov F.. Poukázali aj na skutočnosť, že otec maloletej je prevažnú časť mesiaca v práci v zahraničí a maloletá by vzhľadom na túto okolnosť nemala pri sebe rodiča a ani žiadnu blízku osobu, ku ktorej má vytvorený citový vzťah silnejší ako k odvolateľom.

Najmä v minulosti už bola obdobná situácia, keď bola maloletá bolo zverená do starostlivosti starej matky. Otec maloletej v roku 2020 sám navrhol zveriť maloletú dočasne do náhradnej starostlivosti starej matky a nikdy neprejavil výhrady voči starostlivosti starej matky. Pokiaľ sa otec zdržoval na Slovensku brával si maloletú, a to niekedy aj počas noci vo svojom rodinnom dome. Toto však bývalo zriedkavé a maloletú prevažne po celom dni nosil prespávať do domácnosti starej matky, pretože on nevedel zabezpečiť maloletej všetku starostlivosť a v dome, v ktorom býva, žije okrem neho aj jeho otec, preto považoval výchovné prostredie u starej matky pre maloletú za vhodnejšie. Stará matka nikdy nebola upozornená žiadnym orgánom a ani rodičmi na nedostatočnú starostlivosť o maloletú. O maloletú sa ona a všetci príbuzní žijúci v domácnosti vzorne starali, čo maloletú utvrdilo v silnom citovom vzťahu celej rodiny voči nej. Napadnuté uznesenie upravuje nariadeným neodkladným opatrením stav dočasne a aktuálne je pre maloletú v jej najlepšom záujme, aby zostala žiť v domácnosti starej matky.

8. Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací vec preskúmal podľa § 65 a § 66 CMP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 CSP a dospel k záveru, že napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie je potrebné ako vecne správne potvrdiť podľa § 387 ods. 1 CSP z nasledovných dôvodov:

9. Podľa § 324 ods. 1 CSP pred začatím konania, počas konania a po jeho skončení môže súd na návrh nariadiť neodkladné opatrenie.

10. Podľa § 325 ods. 1 CSP neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená.

11. Podľa § 367 ods. 1 CMP neodkladným opatrením môže súd nariadiť, aby ten, kto má maloletého pri sebe, maloletého odovzdal do starostlivosti toho, koho označí súd, alebo do striedavej osobnej starostlivosti.

12. Ako vyplýva z ustanovení § 325 CSP neodkladné opatrenie možno nariadiť aj z dôvodu, že je potrebné bezodkladne upraviť pomery strán sporu /resp. v mimosporovom konaní účastníkov konania/.

13. V tomto konaní súd prvej inštancie na návrh matky a starej matky maloletej D. neodkladným opatrením zveril maloletú D. do náhradnej osobnej starostlivosti starej matky a návrh manželov Q. a K. F., ktorý žiadali neodkladným opatrením zveriť maloletú D. do svojej osobnej starostlivosti zamietol. Po preskúmaní veci odvolací súd zistil, že dôvody na takéto rozhodnutie súdu prvej inštancie boli dané a rozhodnutie súdu prvej inštancie je vecne správne.

14. V konaní bolo osvedčené, a nespochybnuje to žiadny z účastníkov konania, matka maloletej D. nemá v súčasnej dobe možnosti sa o maloletú náležitým spôsobom postarať tak, aby nebol ohrozený život alebo zdravie maloletej a záujmy maloletej tak nie sú v súčasnej dobe dostatočne chránené. Otec maloletej sa nezdržiava na Slovensku, pracuje v zahraničí, síce si plní súdom nariadenú vyživovaciu povinnosť voči maloletej, avšak nie je možné reálne očakávať, že by sa dokázal o maloletú náležitým spôsobom postarať a maloletá je tak bez riadnej starostlivosti jej rodičov. Je teda zrejmé, že boli dané dôvody pre bezodkladnú úpravu pomerov účastníkov konania neodkladným opatrením, ktorým by bol maloletá D. zverená do osobnej starostlivosti tretej osobe, ktorá by sa nateraz postarala o výchovu, zdravie, výživu a všestranný rozvoj maloletej D..

15. Otázkou bolo, kto má byť touto osobou, keď zverenia maloletej D. do dočasnej osobnej starostlivosti neodkladným opatrením sa domáhali tak stará matka maloletej ako aj teta a ujo maloletej, manželia Q. a K. F..

16. Súd prvej inštancie maloletú D. napadnutým rozhodnutím o nariadení neodkladného opatrenia zveril maloletú do dočasnej náhradnej osobnej starostlivosti starej matky a návrh manželov F. zamietol. Vychádzal z toho, že stará matka má vytvorené podmienky na zabezpečenie starostlivosti o maloletú, v minulosti už vykonávala náhradnú osobnú starostlivosť o maloletú po dlhšiu dobu a má s maloletou vytvorený blízky vzťah. Zároveň aj prostredníctvom starej matky bude maloletá v kontakte s biologickou matkou, ktorá sa v domácnosti starej matky niekedy zdržuje.

17. Odvolací súd sa s takýmito závermi súdu prvej inštancie plne stotožňuje. Maloletá D. bola už v minulosti zverená do dočasnej náhradnej osobnej starostlivosti starej matky a v konaní nebolo súdom zistené, ani nikým z účastníkov tvrdené, že by túto starostlivosť o maloletú D. stará matka nevykonávala riadne, na prospech maloletej. Maloletá má so starou matkou vytvorený citový vzťah, ktorý odvolatelia nepopierajú, dokonca prirovnávajú vzťah starej matky k maloletej k ich vzťahu k maloletej D.. Odvolatelia ďalej poukazujú na skutočnosť, že majú lepšie osobnostné, morálne a zdravotné predpoklady na starostlivosť o maloletú ako jej stará matka. Toto tvrdenie však nijako neodôvodňujú, ak len za zdôvodnenie tohto tvrdenie nemožno pokladať to, že podľa odvolateľov stará matka v minulosti, počas zverenia maloletej D. do jej dočasnej náhradnej osobnej starostlivosti, neumožňovala jej otcovi, aby si maloletú vzal z jej domácnosti. Uvedené tvrdenia podľa odvolacieho súdu nijako nesvedčia o zlých osobnostných a morálnych predpokladoch starej matky. Ani z tvrdení odvolateľov nevyplýva, že by stará matka v styku otca s maloletou D. zabraňovala, len mu ju neumožňovala vziať so sebou zo svojej

domácnosti a to v čase, keď bola zverená do jej starostlivosti súdnym rozhodnutím, bez úpravy styku maloletej s otcom /existenciu takejto úpravy nik z účastníkov netvrdí a v konaní nevyšla najavo/. Aj z vykonaného šetrenia kolízneho opatrovníka maloletej vykonanom po vydaní napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplynulo, že stará matka otcovi maloletej styk s maloletou umožňuje, aj keď nechce, aby si maloletú brával so sebou do F. Q.. Uvedenú skutočnosť potom nie je možné bez ďalšieho vykladať ako ujmu na právach maloletej D., pretože nebolo osvedčené, že by maloletá D. takúto formu styku s otcom vyžadovala, resp. že by styk s otcom len v domácnosti starej matky nebol pre ňu plnohodnotný. Ak by tomu aj tak bolo, nič nebráni otcovi maloletého dieťaťa, aby požiadal súd o úpravu styku s malolekým dieťaťom, hoc aj formou neodkladného opatrenia.

18. Okrem ničím neodôvodnených a neosvedčených tvrdení o svojich lepších osobnostných, morálnych a zdravotných predpokladoch pre starostlivosť o maloletú, odvolatelia poukazovali aj na svoje lepšie podmienky bývania oproti podmienkam bývania starej matky maloletej. Tu je pravdou, že podmienky bývania má stará matka maloletej oproti odvolateľom horšie, avšak kolízny opatrovník maloletej sa na základe vykonaného šetrenia vyjadril, že tak ako odvolatelia má aj stará matka maloletej vytvorené vhodné podmienky pre zabezpečovanie starostlivosti o maloletú D.. Podľa odvolacieho súdu samotné horšie bytové podmienky /tu z pohľadu bývania viacerých osôb na menšej bytovej ploche/ nemôžu byť dôvodom, aby bolo maloleté dieťa odňaté zo starostlivosti osoby, ktorá inak starostlivosť o maloleté dieťa vykonáva riadne, v jeho najlepšom záujme, má s malolekým dieťaťom vzájomný citový vzťah, stará sa o jeho výživu, zdravie a všestranný duševný a fyzický rozvoj. Najlepší záujem maloletého dieťaťa teda nemožno obmedziť len na otázku materiálnych podmienok starostlivosti.

19. Nakoniec odvolací súd prihliadol aj ku skutočnosti, že podľa vyjadrení kolízneho opatrovníka, matky a starej matky maloletého dieťaťa, matka maloletej v súčasnosti býva v domácnosti starej matky maloletej D. a dočasným zverením maloletej D. do náhradnej osobnej starostlivosti starej matky je tak vytvorený priestor na to, aby matka mohla fakticky preberať starostlivosť a zodpovednosť o maloletú D. a aby sa medzi nimi upevňovali vzájomné citové väzby. Dočasné zverenie maloletej D. do náhradnej osobnej starostlivosti starej matky tak napomôže k zachovaniu a upevneniu vzťahu matka-dieťa, čo je v najlepšom záujme maloletého dieťaťa.

20. Čo sa týka odvolateľmi tvrdených procesných pochybení súdu prvej inštancie, ktorý vo výroku napadnutého rozhodnutia určil, že nariadené neodkladné opatrenie bude trvať až do právoplatného skončenia konania vo veci zverenia maloletej do výchovy a starej matke uložil podať návrh na začatie konania o zverenie maloletej do náhradnej osobnej starostlivosti, odvolací súd uvádza nasledovné. Je pravdou, že právny poriadok Slovenskej republiky už nepozná inštitút zverenia do výchovy, ako bol tento upravený v zákone č. 94/1963 Zb. o rodine /od 11.02.2005 nahradený zákonom č. 36/2005 Z.z. o rodine/ a súd prvej inštancie mal preto po správnom použití slovného spojenia „až do právoplatného skončenia konania vo veci náhradnej osobnej starostlivosti o maloleté dieťa“. Uvedené formálna nesprávnosť, ktorú je okrem toho možné výkladovo prekonať, nijako nespochybňuje vecnú správnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie o nariadení neodkladného opatrenia o zverení maloletej D. do dočasnej náhradnej osobnej starostlivosti starej matky a o zamietnutí návrhu odvolateľov na nariadenie neodkladného opatrenia. Odvolací súd potom nepovažuje za nesprávne, že súd prvej inštancie uložil starej matke povinnosť podať návrh na začatie konania o zverenie maloletej do náhradnej osobnej starostlivosti. V zmysle § 336 ods. 1 CSP ak súd nariadi neodkladné opatrenie pred začatím konania, môže vo výroku uznesenia uložiť navrhovateľovi povinnosť podať v určitej lehote žalobu vo veci samej; súd túto povinnosť neuloží najmä vtedy, ak je predpoklad, že neodkladným opatrením možno dosiahnuť trvalú úpravu pomerov medzi stranami. V danej veci súd nariadil neodkladné opatrenie, ktorým maloletú zveril do dočasnej náhradnej osobnej starostlivosti starej matky, pričom vo veci samej konanie o zverení maloletej D. do náhradnej osobnej starostlivosti starej matke nevedie a nie je vhodné túto otázku ponechať rozhodnutú len formou nariadeného neodkladného opatrenia. Je pravdou, že súd prvej inštancie už vedie konanie o návrhu odvolateľov vo veci zverenia maloletej D. do ich náhradnej osobnej starostlivosti, ale stará matka maloletej účastníkom tohto konania nie je. Ak javí záujem o zverenie maloletej do svojej náhradnej osobnej starostlivosti je potrebné, aby si sama takýto návrh podala /hoc aj neformálne v rámci konania, ktoré súd vedie o návrhu odvolateľov vo veci samej/ alebo aby súd začal v takejto veci konania sám, bez návrhu. Nemožno však očakávať, a nebolo by to ani procesne správne, aby v konaní, ktoré sa vedie o návrhu odvolateľov na zverenie maloletej D. do ich náhradnej osobnej starostlivosti konajúci súd, bez návrhu starej matky alebo bez toho, aby začal sám konanie, zveril maloletú Branislavu do náhradnej osobnej starostlivosti starej matky. Bolo preto celkom vhodné a správne, že súd prvej inštancie v napadnutom rozhodnutí uložil starej matke povinnosť podať návrh na začatie konania o zverenie maloletej do jej náhradnej osobnej starostlivosti.

21. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správne.

22. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu jednohlasne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancie. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolania musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Rozsudky o výživnom sú vykonateľné doručením (§ 44 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok, ďalej len „CMP“).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, môže oprávnený podať návrh na vykonanie exekúcie u súdneho exekútora podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) alebo návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia u miestne príslušného súdu podľa CMP.

Rozhodnutie o peňažnej povinnosti vo vzťahu k maloletému možno vykonať cestou exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov a to exekúciou zrážkami zo mzdy a z iných príjmov, prikázaním pohľadávky, prikázaním pohľadávky z účtu v banke, prikázaním iných peňažných pohľadávok, postihnutím iných majetkových práv, exekúciou na obchodný podiel, predajom hnutelných vecí, predajom cenných papierov, predajom nehnuteľnosti, predajom podniku, príkazom na zadržanie vodičského preukazu.

Rozhodnutie, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému možno vykonať cestou súdneho výkonu rozhodnutia podľa CMP a to odňatím maloletého tomu, u koho podľa rozhodnutia nemá byť a odovzdaním tomu, komu bol podľa rozhodnutia zverený, alebo tomu, komu rozhodnutie priznáva právo na styk s maloletým po obmedzený čas, alebo tomu, kto je oprávnený neoprávnene premiestneného alebo zadržaného maloletého prevziať.